

Forord

Ingenting føles bedre enn å sette pennen til papiret, å starte med blanke ark, og fylle det opp med meningsfulle tegn. Nå er det jo ikke ofte vi setter pennen til papiret lenger, vi skriver på datamaskin, vi som lever av å skrive. De fleste av oss skriver likevel med papir så å si for øyet: Når vi åpner et nytt dokument i Word-programmet framstår det som et blankt ark, et bilde av et papir som vi kan fylle med bilder av skrift. Vi fyller ikke lenger arket med mer eller mindre leselige håndskrifter, men med fonter – noen sverger til Times New Roman, andre til Geneva. Vi setter pennen til papiret, men vi har verken penn eller papir innen rekkevidde.

Papir, avledet av papyrus, ble først brukt i Kina og kom til Europa i middelalderen. På 1800-tallet ble tremasse den viktigste ingrediensen for produksjon av papir. I dag blir 35 prosent av alle felte trær brukt til papirproduksjon, 40 prosent av søppel i USA er papir, og papirproduksjonen har økt med 400 prosent på 40 år – alt i følge den elektroniske plattformen Wikipedias norske oppslag for ”papir”. Og likevel drømmer jeg om å sette pennen på papiret.

I skrivende stund står Nordisk Museologi overfor avgjørelsen om vi skal bli et papirløst elektronisk tidsskrift. Selv ønsker vi også å være et papirtidsskrift, men nå finnes det svært begrensede muligheter for støtte til å publisere tidsskrifter på papir. Faktisk finnes det knapt noen muligheter for å fortsette å bli gitt ut på papir. Vi er innhentet av en ny plattform, et nytt medium, og vi går motstridende med på endringen. Hvorfor er papiret så vanskelig å legge bort? Hvorfor strider det mot vår idé om å være et tidsskrift at vi om kun kort tid vil måtte se bort fra de stive permene, legge fra oss diskusjonene om papirkvaliteter, tenke bort at vi aktivt velger å sette sammen et gitt antall artikler som skal kunne leses etter hverandre i en meningsfull rekkefølge?

Digitale teknologier muliggjør: Museene får nye formidlingsformer, nye innsamlingsprosjekter, nye bevaringsstrategier, nye opplevelsemåter, for å nevne noen. Museer utvikler seg sammen med teknologiformene. Det gjør også forskningen. Vi har i dag helt nye muligheter for å spre våre forskningsresultater, få nye lesere, og samle inn opplysninger og analysere informasjon. Open Access gjør det mulig å hente ned en artikkel fra et annet kontinent med et klikk. Nordisk Museologis artikler kan bli lest av hvem som helst som har internetttilgang, kunnskapen blir gjort tilgjengelig.

Så hvorfor er det motstrebende vi går med på endringen? Er det noe annet enn et konservativt sinnelag? Vi tror det. Medier har ulike materialiteter, de muliggjør ulike opplevelser. Kunnskap er ikke bare innhold, det er også form.

2

Og kanskje synes vi det er spesielt vanskelig fordi museologien nettopp er opptatt av dette, av forholdet mellom medium og innhold. Av å behandle, konservere og utstille gjenstander både som budbringere og som ting.

I dette nummeret av Nordisk Museologi presenterer vi et bredt knippe av artikler, et veritabelt mangfold som problematiserer grunnleggende problemstillinger for museumsforskning og museumspraksis. Ikke minst problematiserer de museer, materialitet og mediering. Vi håper våre lesere vil møte dem med like stor interesse som vi gjør, enten det er på papir eller på skjerm.

Brita Brenna